

Habilitats cognitivo-lingüístiques.

Iniciadors, connectors i gèneres discursius

Destreses de pensament, Exemple, Gèneres discursius	Iniciadors, connectors i Característiques lingüístiques
EXPLICAR Establir relacions causa-efecte entre fets, que donen sentit als fets o esdeveniments. El perquè. <ul style="list-style-type: none">• Analitzar• Definir o identificar• Relacionar• Induir• Sintetitzar• Deduir <p>Exemple: El gràfic de lluminositat complet està format per dues parts que es repeteixen: període de lluminositat estable i descens, pausa i de nou augment fins a la lluminositat inicial. Podem identificar-los com a etapa basal i etapa d'enfosquiment. Aquest esdeveniment és similar al que passa en un Eclipse quan un planeta s'interposa entre el Sol i l'observador. El que observem pot ser degut a que un cos (possiblement un planeta) s'interposi entre l'estrella i nosaltres de forma periòdica. Això significaria que pot existir un planeta orbitant al voltant d'una estrella, de manera que a cada volta a la seva estrella s'interposi, generant la disminució de lluminositat, el que podríem anomenar trànsit planetari.</p> <p>Gèneres discursius: seminari de laboratori, introducció o conclusions d'un article científic, principis de funcionament d'un projecte tecnològic, interpretació d'un relleu geològic o jaciment paleontològic.</p>	Iniciadors <i>Per què?</i> <i>Com?</i> <i>Què passa si ...? Quina diferència fa ...?</i> <i>Què pauta compleix el sistema?</i> <i>De quin sistema forma part?</i> <i>A causa de què ...?</i> <i>Quin és el mecanisme pel qual ...?</i> Connectors: <i>així doncs, perquè, per tant, a causa de, en reacció a, de manera que ...</i> Característiques lingüístiques: Present d'indicatiu, condicional. Oracions subordinades (causals, consecutives i finals). Adverbis de manera i connectors i conjuncions causals. Identificació de les relacions i regulacions que participen en el procés o esdeveniment. Ús de dibuixos, gràfics i conversa amb maquetes i signes gestuals (amb les mans o objectes).

Descripció: Aquesta síntesi proposa, per a cada habilitat cognitivo-lingüística, destreses de pensament relacionades, iniciadors i connectors, Exemples i Gèneres discursius associats. Cada habilitat cognitivo-lingüística pot associar-se principalment a una tipologia textual. Convé tenir en compte que existeixen diferents mencions de el text explicatiu (interpretatiu, expositiu) amb diferents connotacions. No s'ha inclòs el text instructiu proposat per altres autors.

Propostes d'aplicació:

- Els alumnes usen el suport per analitzar o classificar textos segons la tipologia, diferenciant diferents textos o diferents parts d'un mateix text.
- Suport per proporcionar a l'alumnat perquè elabori o avaluï textos de cada tipus.
- Eina perquè el docent pugui configurar plantilles de diferents gèneres, seqüenciant els diferents tipus de text que els configuren.

Publicacions relacionades:

- *Aprendre ciències tot aprenent a escriure ciència.* (2003). Edicions 62. Neus Sanmartí (coord.) (2003).
- *La comunicació i les habilitats cognitivo-lingüístiques.* (1998) Jorba, J. A: J. Jorba et al. (Eds.), *Parlar escriure per aprendre* (pp. 37-58). Bellaterra: ICE de la UAB.
- *Textos per llegir i aprendre Ciències socials.* Col·lecció de materials didàctics. (2015) Educació Secundària Obligatoria. Servei d'Immersion i Acolliment Lingüístics. Departament d'Ensenyament. Generalitat de Catalunya. Dolors Quinqué.
- *Mueve la Lengua, que el cerebro te seguirá. 75 acciones lingüísticas para enseñar a pensar Ciencias.* Barcelona (Graó) Jordi Domènech Casal (2022). Premi Joan Profitós d'assaig Pedagògic. <https://wp.me/p25seH-ZR>

